

07.12.2023

211/10.02.03/2022
[Hernesaaren
asemakaavan muutos]**Helsingin kaupunki**Kaupunkiympäristön toimiala
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite

Kirjeenne 16.11.2023

HEL 2022-011472 T 10 03 03

Lausunto Hernesaaren asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä luonnosaineistosta

Helsingin kaupunki on käynnistänyt uudelleen Hernesaaren asemakaavoituksen. Hernesaaren suunnitellaan asumista ja työpaikkoja sekä satama- ja puistoalueita. Aluetta suunnitellaan joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn perustuvana, autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena, jonne sijoittuu noin 7 500 asukasta ja 3 000 työpaikkaa. Hernesaassa on voimassa osayleiskaava vuodelta 2019, johon nyt laadittava asemakaavoitus perustuu.

Hernesaaren edellinen asemakaava kumoutui korkeimmassa hallinto-oikeudessa keväällä 2022. Oikeus totesi päätöksessään, että asemakaavalla osoitettu maankäyttö voi selvitysten mukaan olennaisesti kasvattaa alueen tuottaman autoliikenteen määriä, mikä voi merkittävästi heikentää autoliikenteen sujuvuutta kaava-alueen ulkopuolella. Oikeus ei voinut annettujen liikenneselvitysten pohjalta varmistua siitä, että kaavaratkaisu täyttää maankäyttö- ja rakennuslain vaatimuksen luoda edellytykset liikenteen järjestämiselle.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 10.10.2023 Hernesaaren asemakaavoituksen liikenteellisistä periaatteista, joiden mukaan Hernesaaren asemakaavoituksessa ei sovelleta autopaikkojen vähimmäismäärää ohjaavaa pysäköintimitoitustasnormia, vaan tavanomaisesta poiketen alueen autopaikkojen enimmäismäärää rajataan. Hernesaaren asukkaiden ja työpaikkojen pysäköintipaikkojen enimmäismäärä rajataan noin 1900 autopaikkaan, jotta voidaan riittävästi varmistua siitä, että tuleva asemakaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin sisältövaatimukset edellytysten luomisesta liikenteen järjestämiselle myös autoliikenteen osalta. Muilta osin nyt laadittava uusi asemakaava noudattelee enimmäkseen aiemmin kumotun asemakaavan periaatteita ja perusratkaisuja.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

07.12.2023

211/10.02.03/2022
[Hernesaaren
asemakaavan muutos]**Pysäköinnin rajoittaminen tukee kestäväään liikkumiseen perustuvan ja autoriippumattoman kaupunginosan kehittämistä, parantaa kestävien kulkumuotojen kilpailukykyä ja on MAL 2023 -suunnitelman mukaista**

MAL 2023 -suunnitelman toimenpiteisiin on kirjattu, että kunnat vähentävät autonomistusta kaavoituksen pysäköintiratkaisuihin. Pysäköintipolitiikalla vaikutetaan kulkutavan valintaan. Jotta pysäköinnillä olisi vaikuttavuutta kulkutavan valintaan, on kuntien soveltuvilta osin tarpeen tiukentaa pysäköintipolitiikkaansa vähentämällä pysäköinnin kapasiteettia joukkoliikenteen parhaan palvelutason alueilla.

HSL pitää erinomaisena ratkaisuna luopua autopaikkojen vähimmäismäärää asuinrakentamisessa ohjailevasta pysäköintimääränormista ja vähimmäismäärän edellyttämisen sijaan rajoittaa pitkäaikaisen pysäköinnin määrää kestäviin kulkumuotoihin perustuvalla ja autoriippumattomuuteen tähtäävällä uudella asuinalueella. Pitkäaikaisen pysäköinnin vähentäminen vähentää autoliikennettä, mikä sujuvoittaa liikennettä lähialueen kaduilla, parantaa katu ympäristön viihtyisyyttä ja tukee kestävien kulkumuotojen käyttöä. Pysäköintiratkaisulla vaikutetaan tehokkaasti kestävien kulkutapojen edistämiseen ja niiden kilpailukykyyn, mikä tukee myös liikenteen päästöjen vähentämistä kaupungin omien ja Helsingin seudun päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Valittu pysäköintiratkaisu toteuttaa erinomaisesti MAL 2023 -suunnitelman tavoitetta vaikuttaa kulkumuodon valintaan vähentämällä pysäköinnin kapasiteettia joukkoliikenteen parhaan palvelutason alueilla.

HSL näkee positiivisena kehityksenä, että pysäköinnin vähimmäismäärän edellyttämisen sijaan markkinaehtoiseen pysäköinnin rakentamiseen siirtyminen ja soveltuvilla alueilla myös pysäköinnin paikkamäärien rajoittaminen kaavamerkinnoin on otettu osaksi asemakaavoituksen keinovalikoimaa. Pysäköinnin rajoittaminen tarjoaa tehokkaan keinon liikkumisen ohjaukseen ja kulkutavan valintaan vaikuttamiseen, ja konkreettisen välineen priorisoida kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä Helsingin yleiskaavan 2016 ja Helsingin liikkumisen kehittämisohjelman (2015) kulkumuotojen prioriteettijärjestyksen mukaisesti. HSL katsoo, että pysäköintimääränormin keventäminen ja myös kaavamerkinnoin sen rajoittaminen on syytä ottaa jatkossa laajemminkin osaksi asemakaavoituksen keinovalikoimaa, ja arvioida kaavoituksessa pysäköintimääränormia nykyistä rohkeammin myös kohdekohtaisesti asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeesta poiketen.

Hernesaaren joukkoliikenne perustuu raitioliikenteeseen, mutta korvaavalle bussiliikenteelle Laivakadulla tulee olla valmiudet

Hernesaareen on Kaupunki- ja pikaraitioliikenteen linjastosuunnitelmassa (RAILI 2, HSL 2022) suunniteltu päätettäväksi raitiolinjat 6 ja 9, jotka tarjoavat

07.12.2023

211/10.02.03/2022
[Hernesaaren
asemakaavan muutos]

yhteyksiä ydinkeskustan lisäksi muun muassa Pasilan ja Sörnäisten suuntiin. RAILI 2 -suunnitelmassa suunnitellun liikenteen lisäksi myös tuleviin kalusto- ja linjastoratkaisuihin ja liikenteen poikkeustilanteisiin tulee suunnittelussa kuitenkin varautua.

Hernesaassa tulee raitiotien ratkaisulla kuten pysäkkien mitoituksella varautua siihen, että tulevaisuudessa sinne on mahdollista liikennöidä nykyisten kaupunkiraitiovaunujen lisäksi myös 35-metrisillä vaunuilla. 35-metrisiin vaunuihin varautuminen mahdollistaa tulevaisuudessa linjastosuunnitelmissa myös esimerkiksi jonkin keskustaan suuntautuvan pikaraitiolinjan jatkamisen Hernesaareen, sekä luo mahdollisuuksia nykyistä pidemmän vaunukaluston joustavaan käyttöön tulevaisuudessa.

Lisäksi katualueen mitoituksella tulee ylläpitää valmius HSL:n järjestämän väliaikaisen bussiliikenteen mahdollistamiseen myös Laivakadulla raitioliikenteen pidempiaikaisten ja ennalta suunniteltujen liikennöintikatkojen aikana siten, että linja-autot on mahdollista kääntää raitiotien kääntösilmukassa tai muualla Laivakadun eteläpäässä. Laivakadun varrella tulee katutilojen mitoituksen puolesta mahdollistaa väliaikaisten bussipysäkkien perustaminen pysäköintipaikkojen tilaan esimerkiksi väliaikaisrakentein, mikäli tulevaisuudessa ilmenee tarve järjestää Hernesaareen raitioliikennettä korvaavaa bussiliikennettä.

Katuverkko, liikenteen rauhoittaminen ja kävelyn ja pyöräilyn yhteydet

HSL pitää erinomaisena ratkaisuna sataman ajoneuvoliikenteen ohjaamista jo kaava-alueen pohjoisosassa Matalasalmenkujan kautta Munkkisaarenlaiturille, kokonaan erillään kaava-alueen muusta katuverkosta, sekä asuinalueen ajoneuvoliikenteen keskittämistä Laivakadulle asuinkortteleiden länsipuolelle. Ratkaisut mahdollistavat asuinkortteleiden ympäristön ja kaava-alueen itäosan rauhoittamisen kävelylle ja pyöräilylle, ja alueen liikenneympäristön viihtyisyyteen panostamisen.

Laajat kävelykatualueet asuinkortteleissa luovat korkealaatuista kävely-ympäristöä ja edistävät kävelyn olosuhteita ja houkuttelevuutta, mikä tukee myös joukkoliikenteen käyttöä alueella. Liikennesuunnitelmassa esitetty ajoesteiden käyttö tehostaa erinomaisesti liikenneympäristön rauhoittamista autoliikenteeltä, estäen myös luvattoman autoilun kävelykaduilla.

Alueen itäreunalla kulkee erillinen pyörätie, joka tarjoaa erinomaisen sujuvan, suoran ja viihtyisän, muusta ajoneuvoliikenteestä erotetun pääväylän alueen maankäytöstä keskustan suuntaan. Pyörätien kytkeytymiseen olemassa olevaan pyöräliikenteen reitistöön alueen pohjoispäässä tulee kuitenkin suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota, ja pyöräliikenteen risteysjärjestelyitä kehittää liikennesuunnitelmassa esitetystä. Erityisesti Hylkeenpyytäjänkadun ja Eiranrannan risteyksessä risteysjärjestelyitä tulee

07.12.2023

211/10.02.03/2022
[Hernesaaren
asemakaavan muutos]

kehittää siten, että pyöräilijöiden kääntymiset ja ylitykset kaikkiin suuntiin on huomioitu. Erityisesti Eiranranta-kadun pyöräkaistaa idästä tultaessa vasempaan kääntymiseen kohti etelää, em. uudelle pyörätielle, tulee esittää turvallinen ja sujuva kääntymisratkaisu, jolla pyöräilystä saadaan turvallista, houkuttelevaa ja sujuvaa kaikille polkupyörällä liikkujille.

Lisätietoja lausunnosta antaa liikennesuunnittelija Markus Nevalainen (markus.nevalainen@hsl.fi).

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 14.12.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.